

Midt-Troms regionråd

Bardu Berg Dyrøy Lenvik Målselv Sørreisa Torsken Tranøy

MØTEBOK

Forvaltningsorgan	Saksnr.	Dato
Regionrådet	15/07	260307
Midt-Tromstinget	05/07	230407

BIBLIOTEKREFORM 2014

Uttalelse fra Fagforum for biblioteksjefer i Midt - Troms (biblioteksjefkollegiet) i møte 31.01.2007

Fagforum registrerer at dette er en reform som har som mål å styrke folkebibliotekene slik at de kan yte bedre bibliotektenester til sine brukere. Dette betyr sterkere satsing på kompetanseutvikling og forskning. I praksis kan dette bety:

- *Bedre digitale tjenester til brukerne: bedre og mer tilgjengelige nettbaserte ressurser; muligheter for å søke i bibliotekenes baser på nettet, bestille bøker og få disse tilsendt, tilgang til offentlig informasjon, digitale tidsskrifter mm*
- *Videreutvikle bibliotekene som læringsarena og læringsressurs: være et inspirerende læringsmiljø med arbeidsplasser, IT-faciliteter og veiledningskompetanse*
- *Videreutvikle kultur- og litteraturformidlingen: drive aktiv kultur- og litteraturformidling til ulike brukergrupper, være attraktive møteplasser i lokalsamfunnet, ha et kvalitetstilbud av ulike medier, bl.a. musikk, film, og Cd-rom*

Biblioteksjefkollegiet i Midt - Troms erkjenner at små bibliotek med små stillinger, lite budsjett og lite åpningstid, vanskelig kan oppfylle dagens og framtidens krav til gode bibliotektenester til alle brukerne. Reformen ønsker å gjøre noe med dette, gjennom å samordne og utnytte de samla ressursene i et avgrenset geografisk område. På den måten vil man få et nytt og sterkere bibliotek og ikke minst et større kompetansemiljø. Samlet i Midt - Troms har man god kompetanse på mange områder. Her kan nevnes litteraturformidling for barn og unge, veiledning av voksne under utdanning, utstillingsteknikk, samlingsutvikling med mer.

Midt - Troms har i mer enn ti år hatt et organisert bibliotekfaglig samarbeid som har vært meget vellykket. Fra å omfatte fem kommuner i Ytre Midt - Troms i starten, omfatter det i dag hele åtte kommuner: fire små kommuner (Berg, Dyrøy, Torsken og Tranøy), to middels store kommuner (Bardu og Sørreisa) og to store kommuner (Målselv og Lenvik).

Bibliotekreform 2014 er en organisatorisk reform. Dette vil for vår region bety ei videreutvikling fra kun å være et bibliotekfaglig samarbeid til også å bli et organisatorisk samarbeid. Det betyr en ny bibliotekorganisasjon, men en felles ledelse. Kan nevne at både Regional bibliotekplan for Midt - Troms 2001 –2004 og gjeldende plan for 2005 – 2008 nevner dette med en felle bibliotekorganisasjon, som en egen administrativ og økonomisk enhet. I 2004 konkluderte man med at tida ikke var moden for dette. I gjeldende plan står det at dette kan vurderes for enkelte kommuner.

Fagforum tolker plandokumentet slik at det fortsatt skal være et bibliotektilbud i hver kommune. Det må fortsatt lovfestes at det skal være en bibliotekenheter i hver kommune. Dette vil være en betryggelse og etter vår mening ei forutsetning for å kunne gjennomføre reformen. De samla ressurser og kompetanse i hele regionen skal imidlertid nå komme alle til gode.

Dette må samordnes og koordineres under en felles ledelse. På den måten kan bibliotekarene bruke mer tid på publikumsretta virksomhet, som å ta imot skoleklasser, tilrettelegge for fjernstudenter, drive aktiv litteraturformidling, veilede lærere, studenter m. fl., lage gode utstillinger osv .

Vi ser at reformen umulig kan gjennomføres uten at det tilføres ressurser. Umiddelbart ser vi at det er behov for ekstra ressurser til:

- *Koordinatorfunksjon og ressurser til å jobbe utadretta mot hver bibliotekenhets: For reell og effektiv bruk av de samla ressursene til områder som litteraturformidling, tilrettelegge for biblioteket som læringsarena, arrangement, veiledning av studenter andre brukergrupper, vikarbehov, kollegaveiledning, hospitering mm*
- *Styrking av lederrollen: Leder vil få økt administrativt og økonomisk ansvar*
- *Styrking av budsjettene til de enkelte bibliotek: Det vil bli større behov for å møtes. Utgifter til reise/ skyss må økes hos den enkelte bibliotekenhets.*
- *Transportordning: Bokbil eller lignende som kan frakte både media og folk mellom bibliotekene. Dette er ei sak vi håper Troms fylkesbibliotek vil jobbe for å få til.*

Det er etter vår mening for rigid å kreve at hver enhet skal ha minimum 6 - 8 årsverk. I Midt - Tromsregionen ser en det som mest realistisk å starte med konsolidering av de tre Senja-kommunene, Berg, Torsken og Tranøy, med Lenvik. Disse tre kommunene har færrest ressurser og dermed størst behov for styrking av bibliotektjenesten. To av disse kommunene har tidligere vært i kontakt med Lenvik kommune angående bruk/ kjøp av bibliotektjenester. Det er også et faktum at svært mange lånere fra disse kommunene allerede benytter seg av bibliotektjenester i Lenvik. Dette kan skyldes større tilgjengelighet, som følge av at Finnsnes er et knutepunkt og større mobilitet i befolkningen.

Fylket har ansvar for å gjennomføre konsolideringa, men utover det er fylkets rolle uklart. Fagforum for biblioteksjefer i Midt - Troms ønsker sterkt å fortsatt ha fylket med som medspiller, både i forhold til veiledning, koordinering og prosjektinitiering/ utviklingsarbeid.

Konklusjon:

Fagforum for biblioteksjefer erkjenner behovet for styrking og kvalitetsheving av bibliotektjenesten, og at det er nødvendig med samordning og bedre utnyttelse av de samla ressursene for å få dette til. Reformen bør åpne for flere ulike modeller for konsolidering, tilpassa lokale behov. Det er viktig at biblioteksjefene sier noe om hva de ønsker, og at det blir en prosess i hver enkelt kommune. Fagforum tror også at det vil være en fordel å ta en aktiv rolle i reformen, både for å være med å legge premisser og for å kunne ta del i ressurstilgang som følge av reformen.

REGIONRÅDETS BEHANDLING:

Ordføreren i Midt-Tromsregionen, ordførerne i Torsken og Dyrøy får fullmakt til å påpeke de momenter som framkom i møtet, særlig i fht kompetanse, samarbeid, bemanning og digitalisering. Dessuten bør man påpeke de mulighetene som ligger i det man har oppnådd i Dyrøy hvor biblioteket er blitt en samfunnsinstitusjon. Midt-Troms bør ta initiativ til å bli en pilotregion på samarbeid mellom bibliotek og desentralisering og digitalisering.

Regionrådet støtter for øvrig fagforums uttalelse.

MIDT-TROMSTINGETS BEHANDLING:

Det legges opp til at det fremmes en uttalelse til møtet, jfr regionrådets vedtak.

Forslag til uttalelse fra Herbjørg Valvåg:

I tillegg til det vi har påpekt ovenfor, vil Midt-Tromstinget legge særlig vekt på følgende:

- 1. Det bibliotekfaglige samarbeidet i Midt-Troms bør utvides til også å bli et organisatorisk samarbeid.*
- 2. Det forutsettes at det skal være minst en bibliotekenheter i hver kommune.*
- 3. Bibliotekene i små kommuner spiller en viktig rolle, og kan på flere områder spille en enda viktigere rolle i framtida. I Midt-Troms har vi sett at bibliotekene er viktige for etterutdanning, og vi mener at dette kan videreutvikles. Videre kan et sterkere samarbeid mellom kommunene om bibliotek gjøre tilbudet i de minste kommunene sterkere. Kommunene i Midt-Troms har gjennom mange år hatt et nært samarbeid om bibliotek. Midt-Tromstinget mener det nå bør ligge til rette for at dette samarbeidet kan videreutvikles slik at Midt-Troms blir en pilotregion på biblioteksamarbeid, og ber AR og regionrådet jobbe videre med dette. Det bør legges vekt på digitalisering, samarbeid om bibliotekstillinger og ikke minst skolens rolle og samarbeid med folkebibliotekene/hovedbibliotek.*
- 4. Midt-Tromstinget ser videre at den måten flere kommuner i vår region har gitt biblioteket en sentral rolle som et nav i næringsutvikling, kan videreutvikles. Vi vil i denne sammenheng spesielt peke på den måte Dyrøy har utviklet sin Nordavindshage på. Dette gir muligheter for andre til å lære, og vi vil anmode om at Dyrøy og Midt-Troms erfaringer i så måte blir tatt i bruk også i det øvrige land. Vi inviterer derfor til at Midt-Troms også kan bli en visningsregion for bibliotekets rolle i nærings- og samfunnsutvikling. Etter vårt skjønn har Dyrøy bygd en ny og moderne form for samfunnshus, hvor møtelokaler, næringshage og bibliotek forener sine krefter rettet mot lokalsamfunnsutvikling.*

Line Miriam Haugan foreslo følgende nytt pkt 5:

- 5. Midt-Tromstinget er av den klare mening at det ikke kan settes absolutte krav til de nye konsoliderte bibliotekene om minimum 6-8 årsverk og at de som har mindre enn 5 årsverk må konsolideres med andre kommuner. Dette betyr en rasering av tilbudet ute i distriktene og kan kun realiseres i de større byene. Vi ber om at antall årsverk må stå i forhold til størrelse på biblioteket, geografi, regionens tilbud for øvrig og bruken av biblioteket.*

Forslagene ble enstemmig vedtatt.

Høringsbrev – "Bibliotekreform 2014"

Kunnskapsdepartementet og Kultur- og kirke departementet sender med dette utredningen "*Bibliotekreform2014*" (ABM-skrift 30) på høring.

Utdannings- og forskningsdepartementet (nåværende Kunnskapsdepartementet) og Kultur- og kirke departementet fastsatte i 2004 mandat for utredning av et samlet bibliotekfelt. Samtidig ble det oppnevnt en referansegruppe med 11 medlemmer fra relevante fagmiljøer. Mandatet for utredningen ble utformet i samsvar med de premissene som ble lagt til grunn i St. meld. nr. 48 (2002-2003) *Kulturpolitikk fram mot 2014*. Utredningen ble utført av ABM-utvikling på oppdrag fra de to departementene og "*Bibliotekreform2014*" ble overlevert 25. september i år.

De tre viktigste elementene i den foreslåtte bibliotekreformen er følgende:

Felles nasjonale digitale tjenester:

Ved å utvikle og tilby digitalt innhold og nettbaserte tjenester er målet å skape et digitalt bibliotek som gir alle enkel tilgang til kunnskap og kultur. Dette krever samarbeid mellom bibliotekene og nasjonal koordinering og finansiering.

Norgesbiblioteket - nettverket av bibliotek i Norge:

Det foreslås en reform av bibliotekstrukturen. Befolkningen i små kommuner har behov for samme omfang og kvalitet på bibliotek tjenester som de som bor i store byer. Målet er å gi et gjennomgående bedre bibliotektilbud gjennom sterkere bibliotek og kompetansemiljøer, som er i stand til å utvikle flere og bedre tjenester. Styrkingen vil skje gjennom samarbeid og samordninger til sterkere enheter med bredere tjenestetilbud.

Kompetanseutvikling for ansatte:

Formålet er å styrke og fornye kompetansen i biblioteksektoren. Bibliotekene skal ha en bred og oppdatert kompetanse for å yte bedre tjenester. Bibliotekforskning skal gi ny kunnskap.

Dessuten skal det fysiske biblioteket videreutvikles som et sted for læring, kulturformidling og som et sted for integrering og kulturelt mangfold. Bibliotekene skal i større grad være et unikt og synlig tilbud overalt der brukerne er: på nettet, i forskningen og undervisningen, og på det lokale biblioteket.

Høringsuttalelser

Av hensyn til den videre oppfølging av utredningen ber vi om at høringsuttalelsene legges opp etter følgende mal:

1. Generelle kommentarer
2. Kommentarer til de enkelte forslagene. Vi ber om at det tydelig framgår hvilke forslag kommentarene gjelder og at forslagene kommenteres i samme rekkefølge som de fremkommer i utredningen.
3. Evt. andre kommentarer

Vi ber spesielt om høringsuttalelser knyttet til forslagene om en endret biblioteklov, et norsk digitalt bibliotek og konsolidering innen folkebiblioteksektoren.

Utredningen består av to deler. Del I heter "*Strategier og tiltak*", del II heter [Norgesbiblioteket – nettverk for kunnskap og kultur](#).